

- PROJEKT -

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY LUBASZ
z dnia 11 maja 2018 roku

w sprawie nadania honorowego obywatelstwa Gminy Lubasz.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.14 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017r. poz. 1875 ze zmianami)

RADA GMINY LUBASZ

u c h w a ł a , c o n a s t ę p u j e :

- § 1. Nadaje się honorowe obywatelstwo Gminy Lubasz księdzu Antoniemu Ludwiczakowi .
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubasz .
- § 3. Uchwała wchodzi w życie w 14 dni po opublikowaniu w dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

UZASADNIENIE

„ Zapalał światła w mroku

Budził życie polskie...”

Maria Dąbrowska

Ks. Antoni Ludwiczak urodził się 16 maja 1878 roku w Kostrzynie koło Środy. Po przyjęciu święceń kapłańskich jako dwudziestopięcioletni ksiądz wikariusz zdobywał doświadczenie w pracy duszpasterskiej w Lubaszu. Ten okres ukazał już wyraźne talenty księdza i przyniósł pierwsze jego osiągnięcia na niwie kapłańskiej i narodowej. Przy parafii lubaskiej założył bibliotekę i czytelnię, mającą na celu szerzenie oświaty wśród parafian Lubasza i Gulcza. Prowadził pogadanki historyczne dla rolników tego terenu, założył spółdzielnię zaopatrzenia i zbytu pod nazwą „Rolnik”

W latach 1906- 1907, w czasie pamiętnego strajku dzieci polskich, które nie chciały uczyć się religii w języku niemieckim, z powodzeniem i uporem kierował protestem dzieci w szkole w Lubaszu.

Władze Towarzystwa Czytelni Ludowych w 1912 roku podjęły decyzję o powierzeniu ks. Ludwiczakowi stanowiska sekretarza generalnego. Od tej pory nastąpiło uaktywnienie kół i bibliotek terenowych Towarzystwa Czytelni Ludowych, zorganizowanie stałych, fachowych kursów szkoleniowych dla bibliotekarzy i skarbników Towarzystwa Czytelni Ludowych założenie ponad 100 bibliotek m. in. w Niemczech: w Berlinie, Westfalii i Nadrenii i na Łużycach.

Pod kierunkiem ks. Ludwiczaka rozwinięto takie formy pracy bibliotecznej jak wykorzystywanie slajdów o tematyce narodowej, wyświetlanie filmów, organizowano wieczornice i wystawy książek, tworzono teatry amatorskie i muzea regionalne, uruchomiono zestawy biblioteczne (po 100 woluminów) przekazywane sukcesywnie bibliotekom dla urozmaicenia oferty czytelniczej. Napisał artykuły fachowe stanowiące vademecum wiedzy bibliotekarza nt. wypożyczania, katalogowania i statystyki bibliotecznej. Aktywność duszpasterska i społeczna księdza, z uwagi na jej rezultaty, była w latach 1910- 1918 pilnie śledzona przez pruską policję i sporządzono o niej szczegółowe raporty do

władz. Kolejne artykuły na łamach przeglądu Oświatowego dotyczyły obsługi bibliotek szkolnych i czytelni dla dzieci. Na corocznych szkoleniach bibliotekarzy w Szamotułach i Międzychodzie proponował nowe formy reklamy bibliotek TCL i obsługi wypożyczalni dziecięcych.

W latach 1914-1918, gdy działalność Towarzystwa Czytelni Ludowych została mocno ograniczona z powodu poboru większości bibliotekarzy do wojska, ksiądz podjął ważne decyzje. Zarządził akcję zabezpieczenia mienia i księgozbiorów Towarzystwa Czytelni Ludowych, by nie uległy rozproszeniu i w wolnej Polsce mogły dalej służyć społeczeństwu. Zainicjował też wspianą akcję nazwaną 'Książka polska w polu dla polskiego żołnierza', w wyniku której rozsyłano książki i czasopisma, książeczki do nabożeństwa i obrazki religijne do polskich żołnierzy na frontach wojny, rannym Polakom do szpitali wojskowych, do obozów internowania i jenieckich, gdzie przebywali rodacy. Wierząc głęboko w klęskę państw zaborczych i rychłe powstanie niepodległej Polski utworzył polską straż miejską, oddział bojowy. Uruchomił Polski Czerwony Krzyż i zespół pielęgniarek, został kapłanem oddziału powstańczego. W grudniu 1918 uczestniczył w Poznaniu w historycznym Polskim Sejmie Dzielnicowym. W wolnej Polsce wobec wyzwania chwili zaangażował się w działalność polityczno-narodową. Utworzył Narodowe Stronnictwo Ludowe, dla uaktywnienia wielkopolskiej wsi i małych miasteczek.

Został wybrany posłem do Sejmu Ustawodawczego, kierował Warmińskim Komitetem Plebiscytowym. W 1921 roku powołał pierwszy w Polsce Katolicki Uniwersytet Ludowy w Dalkach, gdzie kształciła się młodzież głównie w kierunku rolniczym i rzemieślniczym, również odbywały się tam szkolenia bibliotekarskie. Udzielał się w pracach koła poznańsko-pomorskiego Związku Bibliotekarzy Polskich i w Towarzystwie Bibliofilów Polskich.

Wybuch II wojny światowej przerwał jego twórczą działalność i pracowite życie, już 2 listopada 1939 r. został aresztowany przez okupanta. Odtąd dwa i pół roku spędził w tragicznych warunkach obozów hitlerowskich w Stutthofie, Sachsenhausen i w Dachau. Zginął zamordowany w komorze gazowej w Hartheim koło Linzu 17 czerwca 1942r.

Ksiądz Antoni Ludwiczak to wybitna postać, szczególnie dla bibliotekarzy i historii całego bibliotekarstwa. Uroczystym dopełnieniem jubileuszu 70-lecia powstania Biblioteki Publicznej Gminy Lubasz (1.10.1948) będzie nadanie honorowego obywatelstwa księdzu Antoniemu Ludwiczakowi, wielkiemu duchownemu, społecznikowi, patriocie, miłośnikowi książek, inicjatorowi powstania biblioteki i czytelni czasopism przy parafii w Lubaszu.